

51,7 procent af grisene på marken udførte rodeadfærd, mens det samme gjorde sig gældende for 28,6 procent af grisene i stalden.
Foto: Mathilde Wolf Pedersen

Vi kender produktionen, men hvem

Grisen har ændret størrelse, men næppe natur. Observationer af grise uden for produktionens rammer viser grisen som et aktivt dyr og sætter spørgsmålstejn ved, om produktionssystemet er med til at skabe kendte velfærdsproblematikker.

Af Mathilde Wolf Pedersen, Kandidatstuderende i Animal Science, Københavns Universitet

Hvem er grisen? Grisen var engang et lille dyr på omkring 40 kilo, der levede frit i skove og byer. I dag vejer den op mod 300 kilo, hvilket muliggør, at Danmark kan kalde sig for en af verdens største eksportører af grisekød.

Den moderne gris ses sjældent uden for produktionen - og netop derfor er første spørgsmål blevet svært at besvare. Har vores produktionsgris stadig vildsvinets høje aktivitetsniveau og store behov for at rode, eller foretrækker vores produktionsgris varme og hvile?

Med grise i vores varetægt følger et ansvar for, at grisene

trives, men hvordan sikrer vi det, når vi dårligt kender dyret uden for produktionsforhold? For at svare på første spørgsmål må vi træde et skridt tilbage og starte med at lære grisen at kende under forhold, der ikke begrænser dens naturlige adfærd eller behov. Jeg har derfor brugt mit specialeår på at observere grise under forskellige forhold for at skabe

er grisen?

et overblik over deres adfærd og daglige aktivitetsniveau.

Grisen er stadig et aktivt dyr

Observationer af grise fra tre racer – Angler Saddleback, Mangalitza og Linderöd – under seminaturlige forhold viser, at grisen er et aktivt dyr tilsyneladende uanset race og

avlsformål. På tværs af racer brugte dyrene i gennemsnit 48 procent af tiden fra kl. 9 til 16 på at søge og æde føde samt 31 procent på at hvile. Det vidner om, at moderne grise fortsat har et stort behov for aktivitet og især for at rode.

Nærmiljøet har stor effekt på adfærden

Hvordan produktionsforhold påvirker slagtegrises adfærd blev undersøgt ved observation af slagtegrise (Topigs Norsvin × Duroc) i to forskellige miljøer på en økologisk bedrift: i stald og på mark. I stalden havde grisene adgang til store dybstrøelsesarealer, grovfoder, kæder, juletræer og andet berigelse. Markgrisene gik i store græsfolde uden næseringe med adgang til hytter, foderstationer, vand og halmballer.

I gennemsnit rodede 51,7 procent af grisene på marken mod 28,6 procent i stalden, hvilket viser en signifikant forskel. Der var også signifikant forskel i hvile (mark: 27,8 procent versus stald: 37,8 procent) og bevægelsesleg (mark: 0,9 procent versus stald: 0,4 procent). Negative sociale interaktioner forekom hyppigere i stalden (4,2 procent) end på marken (2,5 procent) og var desuden mere voldsomme og langvarige. Desuden oplevedes det, at grisene på marken rodede uforstyrret i længere tid sammenlignet med grisene i stalden. De markante forskelle understreger, at nærmiljøet har en stor effekt på grisens adfærd, hvilket stiller høje krav til vores ansvar om at sikre de rette produktionsforhold.

Fakta

Aktivitet, 3 racer – gennemsnitlig tid brugt:

Søge/æde føde: 48 procent

Hvile: 31 procent

Grise på mark versus stald - andel, der udfører adfærden:

Rode: Mark 51,7 procent, stald 28,6 procent

Hvile: Mark 27,8 procent, stald 37,8 procent

Leg: Mark 0,9 procent, stald 0,4 procent

Negativ interaktion: Mark 2,5 procent, stald 4,2 procent

Kan velfærdsudfordringer minimeres ved at ændre produktionssystemet?

Velfærd kan måles på flere måder, men en høj grad af naturlig adfærd og leg samt færre negative sociale interaktioner er alle indikatorer på god velfærd. Resultaterne peger derfor på, at grisene på marken trivedes bedre end grisene i stald. Lægger vi dertil bedriftens erfaringer samt mine egne erfaringer fra de mange observationsdage i puljen, er grisene på marken på denne bedrift generelt mindre syge, og unormal adfærd, store slagsmål samt halebid og øresår udebliver hos grisene på marken, men findes i stalden. Hos de voksne grise på tværs af tre racer observeret under semi-naturlige forhold oplevede jeg heller ingen store sygdomsproblematikker eller unormal adfærd. Det er interessant og sætter spørgsmålstegn ved, hvorvidt produktionssystemet er med til at skabe velfærdsproblematikker hos vores grise.

En ting er sikkert - den moderne gris er et aktivt dyr med et stort behov for at rode, og det er vores ansvar at sikre grisenes behov og velfærd, når de er i vores varetægt. Efterhånden som vi bliver

bedre til at svare på spørgsmålet »Hvem er grisen?«, har vi bedre muligheder for at skabe de bedste forudsætninger for at leve op til vores ansvar og indrette produktionssystemet, så det sikrer bedst mulige vilkår for grisen.

At gøre tingene på en ny måde og indrette produktionssystemet ud fra grisens behov vil utvivlsomt skabe nye spørgsmål og udfordringer, men hvor vi nu bruger tid og ressourcer på at løse velfærdsproblemer, vil et produktionssystem med udgangspunkt i grisen som dyr måske skabe rum til at tage nye udfordringer op og nytænke produktionen og brugen af grisen.

Projektet får tilskud fra Grønt Udviklings – og Demonstrationsprogram (GUDP) under Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri. Projektet er en del af Organic RDD 9 programmet, der koordineres af ICROFS.

Somåtter
Kadavervogne
Kæder - Sjakler
Gulvanker - Trisser

Brocken

Tlf.: 2380 5418 – www.brocken.dk

ROVFLUER

SNYLTEHVEPSE

SPF-SuS godkendte

Autoriseret rottesikring

ROV FLUEN®

Professionel skadedyrssikring

Tlf. 75 75 63 48

rovflu@rovflu.dk